

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka (przewodniczący)

SSN Leszek Bielecki

SSN Jarosław Sobutka (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania V.B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie

o prawo do emerytury,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 15 kwietnia 2025 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 8 sierpnia 2023 r., sygn. akt III AUa 573/22,

I. oddała skargę kasacyjną,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie na rzecz V.B. kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści) złotych, wraz z odsetkami, o których mowa w art. 98 § 1¹ k.p.c. - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

DS

Leszek Bielecki Renata Żywicka Jarosław Sobutka

UZASADNIENIE

Decyzją z 28 lutego 2019 r. (znak: [...]), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rzeszowie, po rozpoznaniu wniosku z 24 sierpnia 2018 r. odmówił V.B. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie posiada żadnego okresu ubezpieczenia w Polsce. Nadto wyjaśniono, że okresy ubezpieczenia wnioskodawcy w Ukrainie nie mogą być uznane za polskie okresy ubezpieczenia, ponieważ ma on ustaloną emeryturę ukraińską w oparciu o te okresy i nadal pobiera to świadczenie. W decyzji zaznaczono również, że status repatrianta w powyższym przypadku nie daje podstaw do uwzględnienia ukraińskich okresów jako polskich okresów i finansowania przez ZUS świadczenia emerytalnego za okresy przyjęte do emerytury ukraińskiej.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 18 lutego 2022 r. (sygn. akt VII U 708/19) wydanym w sprawie V.B., przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Rzeszowie, o prawo do emerytury:

1. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu V.B. prawo do emerytury począwszy od 1 lutego 2019 r.;

2. zasądził od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie na rzecz odwołującego V.B. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na skutek apelacji organu rentowego, Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 8 sierpnia 2023 r. (sygn. akt III AUa 573/22):

1. oddalił apelację;

2. zasądził od pozwanego na rzecz odwołującego kwotę 240 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, za czas po upływie tygodnia od dnia ogłoszenia wyroku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

W uzasadnieniu wyroku Sąd odwoławczy wskazał, że Sąd Okręgowy przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, w oparciu o które poczynił trafne ustalenia faktyczne oraz wywiódł wnioski w pełni uprawnione wynikiem tego postępowania. Dokonana subsumcja ustaleń faktycznych do mających zastosowanie

przepisów prawa materialnego, nie budziła zastrzeżeń Sądu II instancji, który te ustalenia i rozważania podzielił w całości i przyjął za własne.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy zasadnie organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, a co za tym idzie, także do prawidłowej interpretacji określonych przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz przepisów umowy zawartej między Rzeczpospolitą Polską, a Ukrainą o zabezpieczeniu społecznym z 18 maja 2012 r. (Dz.U. z 2013 r., poz. 1373), a w szczególności, czy w okolicznościach przedmiotowej sprawy odwołującemu przysługuje prawo do emerytury od 1 lutego 2019 r., tj. od dnia, kiedy ukraiński organ ubezpieczeniowy zaprzestał wypłacać mu przyznane wcześniej świadczenie emerytalne.

Prawidłowo, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji wskazał, że zastosowanie znajdzie w przedmiotowym przypadku art. 15 umowy, z którego wynika, że jeżeli osoba spełnia warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury lub renty zgodnie z ustawodawstwem jednej z umawiających się Stron, bez uwzględnienia okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem drugiej umawiającej się Strony, to instytucja właściwa ustala prawo i oblicza wysokość emerytury lub renty wyłącznie na podstawie okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem, które ona stosuje.

Następnie, Sąd odwoławczy zaznaczył, że w świetle art. 24 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art.: 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Zgodnie natomiast z art. 184 ust. 1 ww. ustawy ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.: 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: (1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz (2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy. Z kolei jak stanowi art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy emerytalnej okresami składkowymi są (do obliczenia emerytury) okresy zatrudnienia

za granicą osób, które w tym czasie nie były obywatelami polskimi, jeżeli osoby te powróciły do kraju po 22 lipca 1944 r. i zostały uznane za repatriantów.

Co istotne - zdaniem Sądu II instancji, art. 16c ustawy z 9 listopada 2000 r. o repatriacji (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 1105) stanowi, że osoba, o której mowa w art. 16 ust. 1, 2 lub 2a, będąca cudzoziemcem w dniu wydania decyzji o uznaniu za repatrianta nabywa obywatelstwo polskie z dniem wydania decyzji o uznaniu za repatrianta, jeżeli ta decyzja stała się ostateczna. Po wydaniu decyzji o uznaniu za repatrianta przy ustalaniu prawa osoby, o której mowa w art. 16 ust. 1, 2 lub 2a, do świadczeń emerytalnych i rentowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ich wysokości okresy zatrudnienia za granicą uwzględnia się jako okresy składkowe.

Jak zaznaczył Sąd Apelacyjny, powyższa kombinacja przepisów (art. 6 ustawy emerytalnej i art. 16c ustawy o repatriacji) opiera się na swoistej fikcji polegającej na wykorzystaniu konstrukcji tzw. okresów składkowych bez składek, co oznacza, że pomimo braku rzeczywistego wpłacania składki do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, pewne okresy traktuje się, jak gdyby składka została wpłacona. To natomiast oznacza, że decyzją ustawodawcy fakt uznania statusu repatrianta pozwala na objęcie osób, które nie były wówczas obywatelami Rzeczypospolitej, polskim systemem ubezpieczeń społecznych i tym samym wypłacenie emerytury lub renty z FUS, mimo, że nie współtworzyły tego funduszu.

Natomiast, w niniejszej sprawie bezspornym było, że V.B. w okresie zatrudnienia, zarówno w Ukrainie, jak i w Kazachstanie, nie był obywatelem polskim, powrócił do kraju po dniu 22 lipca 1944 r. i posiada status repatrianta. Wobec powyższego odwołujący w ocenie Sądu Apelacyjnego spełnił warunek niezbędny do uwzględnienia jego pracy za granicą do okresu składkowego, w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd II instancji przypomniał także, że wprawdzie odwołujący pobierał świadczenie emerytalne z instytucji zagranicznej (tj. emeryturę ukraińską przyznaną w oparciu o ww. okresy zatrudnienia w Kazachstanie i w Ukrainie), jednak - jak to zostało wykazane w toku postępowania pierwszo instancyjnego, zostało ono 1 lutego 2019 r. przez instytucję zagraniczną wstrzymane, z uwagi na wyjazd ubezpieczonego poza granice kraju na pobyt stały (co jasno wynika z zaświadczenia Funduszu

Emerytalnego Ukrainy z 10 lutego 2020 r.). Słusznie zatem wskazał odwołujący, że obecnie pozbawiony jest jakichkolwiek świadczeń emerytalnych.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, do Sądu Najwyższego wywiódł organ rentowy, zaskarżając judykat w całości, zarzucając:

1. naruszeniu przepisów prawa materialnego, a mianowicie tj.:

- art. 6 ust. 1 pkt 9 w zw. z art. 9 pkt 1 ustawy emerytalnej poprzez ich zastosowanie i uwzględnienie do prawa do emerytury wszystkich okresów ubezpieczenia V.B. w Ukrainie i Kazachstanie, podczas gdy, te okresy zostały uprzednio uwzględnione do przyznania świadczenia emerytalnego wypłacanego z Funduszu Emerytalnego Ukrainy;

- art. 12 ust. 1 umowy między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o zabezpieczeniu społecznym sporządzoną w Kijowie dnia 18 maja 2012r. (Dz.U. z 2013 r., poz. 1373, dalej: umowa polsko-ukraińska) poprzez jego niezastosowanie i błędne przyjęcie, że okresy zatrudnienia wnioskodawcy w Ukrainie i w Kazachstanie powinny zostać uznane jako okresy ubezpieczenia, do nabycia prawa do emerytury, podczas gdy wnioskodawca nie udowodnił żadnego okresu ubezpieczenia w Polsce, a tym samym nie ma podstaw do uzupełnienia jego stażu pracy okresami przebytymi zgodnie z ustawodawstwem Ukrainy,

- art. 15 umowy polsko-ukraińskiej poprzez jego zastosowanie, w sytuacji gdy wnioskodawca nie przebył w Polsce żadnego okresu ubezpieczenia, a wskazany przepis przewiduje nabycie prawa do emerytury wyłącznie na podstawie okresów zatrudnienia przebytych zgodnie z ustawodawstwem danego kraju (w tym przypadku polskim).

W związku ze stawianymi zarzutami, skarżący organ rentowy wniósł o:

1. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu i oddalenie odwołania;

3. zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego, postępowania przed sądami pierwszej i drugiej instancji według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organu rentowego wnioskodawca wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, w przypadku przyjęcia skargi

kasacyjnej do rozpoznania – jej oddalenie oraz przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu skargowym przed Sądem Najwyższym, z zastrzeżeniem, że koszty nie zostały uiszczone w całości, ani w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna organu rentowego okazała się bezzasadna.

Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, a w granicach zaskarżenia bierze z urzędu pod rozwagę nieważność postępowania. Zwrócić należy uwagę, że w skardze kasacyjnej podniesiono jedynie zarzuty naruszenia prawa materialnego, oznacza to, że dla oceny trafności tych zarzutów miarodajny jest ustalony stan faktyczny, będący podstawą wydania orzeczenia przez sąd drugiej instancji, a także - wobec braku podstaw do stwierdzenia nieważności postępowania - związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi, jako poczynionymi niewadliwe (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

W tym miejscu należy zauważyć, że Sąd Najwyższy zajmował się już zagadnieniami, które zostały podniesione w niniejszej skardze kasacyjnej. W wyroku z 22 listopada 2022 r. (III USKP 149/21, OSNP 2024 nr 9, poz. 93) Sąd Najwyższy wyraził zaś pogląd prawny, zgodnie z którym przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz przy obliczaniu ich wysokości, a także wartości kapitału początkowego, uwzględnia się okresy zatrudnienia w Ukrainie jako składkowe osób, które w tym czasie nie były obywatelami polskimi, jeżeli powróciły do kraju po 22 lipca 1944 r. i zostały uznane za repatriantów (art. 8 i art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy emerytalnej w związku z art. 12 ust. 1 umowy polsko-ukraińskiej), a nie uwzględnia się tych okresów wyłącznie wtedy, gdy z ich tytułu jest wypłacane świadczenie z instytucji ukraińskiej (art. 9 *in fine* ustawy emerytalnej). Także w sprawie o identycznym stanie faktycznym, w wyroku z 17 października 2024 r. (III USKP 21/24, Legalis nr 3133496) Sąd Najwyższy uznał, że przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych są jednoznaczne i jasno wykluczają uwzględnianie (przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz przy obliczaniu ich wysokości) okresów, o których mowa w jej art. 9 pkt 1, 2 i 3 wyłącznie wówczas

(*verba legis*), „jeżeli z ich tytułu jest wypłacane świadczenie rentowe z instytucji zagranicznej”. Dlatego należy przyjąć, że jeżeli świadczenie takie nie jest „wypłacane” (choćby nawet prawo do niego zostało wcześniej przyznane przez instytucję zagraniczną), to te okresy zatrudnienia są uwzględniane, niezależnie od przyczyny niewypłacania świadczenia z instytucji zagranicznej (w Ukrainie).

Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela powyższe poglądy oraz podniesioną w uzasadnieniach przywołanych wyroków argumentację prawną.

Stosownie do art. 8 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 1631 ze zm.) przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz przy obliczaniu ich wysokości uwzględnia się okresy ubezpieczenia za granicą, jeżeli tak stanowią umowy międzynarodowe. Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 1 pkt 9 tej ustawy jednym z okresów składkowych jest okres zatrudnienia za granicą osób, które w tym czasie nie były obywatelami polskimi, jeżeli osoby te powróciły do kraju po 22 lipca 1944 r. i zostały uznane za repatriantów. Przy ustalaniu prawa do świadczeń nie uwzględnia się powyższych okresów wyłącznie wtedy, gdy z ich tytułu jest wypłacane świadczenie rentowe z instytucji zagranicznej inne niż renta z ubezpieczenia dodatkowego (art. 9 *in fine* ustawy emerytalnej). Nie ma więc przeszkód, aby uwzględnić osobie ubiegającej się o emeryturę okresy ubezpieczenia za granicą, jeżeli tak stanowią umowy międzynarodowe, przy czym w przypadku ubezpieczonego chodzi bez wątpienia o umowę polsko-ukraińską. Nadto jednym z okresów składkowych, wymienionych wprost w ustawie emerytalnej, jest okres zatrudnienia za granicą osób, które w tym czasie nie były obywatelami polskimi, jeżeli osoby te powróciły do kraju po 22 lipca 1944 r. i zostały uznane za repatriantów. Jedyną okolicznością, która uniemożliwia uwzględnienie tego okresu, jest wypłacanie owej osobie ubiegającej się o polską emeryturę świadczenia rentowego z instytucji zagranicznej.

Nie ma więc racji skarżący, zarzucając niewłaściwe zastosowanie art. 6 ust. 1 pkt 9 w związku z art. 9 pkt 1 ustawy emerytalnej i podnosząc w tym zakresie, że tylko odmowa przyznania prawa do emerytury lub renty przez instytucję ukraińską będzie stanowić podstawę do zastosowania tych przepisów. Organ rentowy zapomina, że w tej sytuacji mamy do czynienia ze szczególnym statusem osoby ubezpieczonej, która jest repatriantem. W takim przypadku możliwość uwzględnienia

jej przy ustalaniu prawa do świadczeń okresów zatrudnienia za granicą, jako okresów składkowych, wynika wprost z art. 6 ust. 1 pkt 9 w związku z art. 9 pkt 1 ustawy emerytalnej. W ustawie tej ustawodawca zdecydował bowiem, że ze względów aksjologicznych, w przypadku pewnych grup podmiotów, mimo braku wniesienia do systemu składki ubezpieczeniowej, okresy aktywności zawodowej przebyte w innym kraju, z tytułu których odprowadzano składki, będą mogły być potraktowane jako okresy składkowe. Taką grupę stanowią właśnie między innymi repatrianci, w przypadku których uwzględniono ich szczególną sytuację - wynikającą z warunkowanych historycznie przesunięć granic po II wojnie światowej (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 29 maja 2012 r., SK 17/09, OTK-A 2012, Nr 5, poz. 53 oraz trafnie powołaną przez Sąd II instancji uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2008 r., I UZP 6/08, OSNP 2009 nr 9-10, poz. 120).

Ponadto przepisy ustawy emerytalnej dla potraktowania zagranicznych okresów zatrudnienia jako okresów składkowych nie wprowadzają konieczności wydania przez instytucję właściwą danego państwa odpowiedniej decyzji (na przykład decyzji odmownej, jak chciałby skarżący). Jediną przesłanką wyłączającą prawo do uwzględnienia powyższych okresów jako okresów składkowych wypłacanie świadczenia rentowego z instytucji zagranicznej innego niż renta z ubezpieczenia dodatkowego (art. 9 *in fine* ustawy emerytalnej). Należy przy tym podkreślić, że świadczeniem rentowym wypłacanym z instytucji zagranicznej, w rozumieniu tego przepisu, będzie nie tylko świadczenie odpowiadające rencie z tytułu niezdolności do pracy czy rencie rodzinnej, lecz także świadczenie z ubezpieczenia społecznego wypłacane w związku z osiągnięciem określonego wieku, czyli emerytura, to jest tzw. „renta starcza” (por. wyrok Sądu Najwyższego z 22 maja 2012 r., II UK 268/11, OSNP 2013 nr 7-8, poz. 96; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 7 listopada 2016 r., III AUa 1027/16, LEX nr 2250161 oraz B. Suchacki (w:) Komentarz do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (w:) Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz do trzech ustaw emerytalnych, wyd. I, red. K. Antonów, LEX/el. 2019, art. 9.).

Przepisy ustawy emerytalnej są jednoznaczne i jasno wykluczają uwzględnianie (przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz przy obliczaniu ich

wysokości) okresów, o których mowa w jej art. 9 pkt 1, 2 i 3 wyłącznie wówczas (*verba legis*), „jeżeli z ich tytułu jest wypłacane świadczenie rentowe z instytucji zagranicznej”. Dlatego należy przyjąć, że jeżeli świadczenie takie nie jest „wypłacane” (choćby nawet prawo do niego zostało wcześniej przyznane przez instytucję zagraniczną), to te okresy zatrudnienia są uwzględniane, niezależnie od przyczyny niewypłacania świadczenia z instytucji zagranicznej (w Ukrainie). W ustalonym stanie faktycznym nie ulega natomiast wątpliwości, że ubezpieczonemu nie jest (obecnie) wypłacane przez ukraińską instytucję ubezpieczeniową świadczenie emerytalne. Ubezpieczony miał wprawdzie prawo do emerytury wypłacanej przez ukraińską instytucję ubezpieczeniową, ale wypłata tego świadczenia, jak ustaliły Sądy *meriti*, a ustalenie to wiąże Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), została wstrzymana od 1 lutego 2019 r. - z uwagi na wyjazd ubezpieczonego za granicę na pobyt stały (w związku z wizą repatriacyjną).

Sąd Najwyższy stoi również na stanowisku, że zastosowaniu w odniesieniu do ubezpieczonego art. 6 ust. 1 pkt 9 w związku z art. 9 pkt 1 ustawy emerytalnej nie sprzeciwiają się przepisy umowy polsko-ukraińskiej (w szczególności powołane w podstawach zaskarżenia art. 12 ust. 1 i art. 15 tej umowy), a tylko wówczas, gdyby tak było, okresy ubezpieczenia za granicą nie mogłyby zostać uwzględnione przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz przy obliczaniu ich wysokości (art. 8 ustawy emerytalnej). Zgodnie bowiem z art. 12 ust. 1 umowy polsko-ukraińskiej, jeżeli ustawodawstwo jednej umawiającej się Strony uzależnia nabycie, zachowanie lub przywrócenie prawa do emerytury lub renty od przebycia okresów ubezpieczenia, to instytucja właściwa tej umawiającej się Strony uwzględnia, w niezbędnym zakresie, okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem drugiej umawiającej się Strony tak, jakby były okresami ubezpieczenia przebytymi zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, jeżeli okresy te się nie pokrywają. Skoro zaś ubezpieczony nie pobiera świadczenia (emerytury) z ukraińskiej instytucji ubezpieczeniowej, z uwzględnieniem jego w tym aspekcie okresów zatrudnienia w Ukrainie, gdyż wypłata przyznanego wcześniej świadczenia ukraińskiego została wstrzymana, to nie może być mowy o „pokrywaniu się” tych okresów z okresami uwzględnionymi do nabycia przez ubezpieczonego prawa do polskiej emerytury. Wbrew odmiennemu stanowisku skarżącego, w art. 12 ust. 1 umowy polsko-

ukraińskiej nie chodzi też jedynie o uzupełnienie stażu emerytalnej okresami przebytymi zgodnie z ustawodawstwem ukraińskim, lecz o uwzględnienie w niezbędnym zakresie, a więc w zakresie warunkującym nabycie prawa do świadczenia, okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem drugiej umawiającej się Strony tak, jakby były okresami ubezpieczenia przebytymi zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem. Nic nie stoi więc na przeszkodzie, aby były to okresy przebyte wyłącznie zgodnie z ustawodawstwem ukraińskim, skoro mają one być traktowane tak, jakby były okresami ubezpieczenia przebytymi zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez instytucję ustalającą prawo do świadczenia.

Zgodnie natomiast z brzmieniem art. 15 umowy polsko-ukraińskiej, jeżeli osoba spełnia warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury lub renty zgodnie z ustawodawstwem jednej z umawiających się Stron, bez uwzględnienia okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem drugiej umawiającej się Strony, to instytucja właściwa ustala prawo i oblicza wysokość emerytury lub renty wyłącznie na podstawie okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem, które ona stosuje. Również ten przepis nie sprzeciwia się więc przyznaniu ubezpieczonemu prawa do polskiej emerytury, skoro nie jest jej już wypłacane przyznane wcześniej świadczenie ukraińskie (do którego prawo nabył po spełnieniu warunków zgodnie z ustawodawstwem ukraińskim i bez uwzględnienia okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem drugiej umawiającej się Strony), natomiast ustawa emerytalna (będąca „ustawodawstwem” stosowanym przez organ rentowy w ramach ustalania prawa do świadczeń przewidzianych w tej ustawie - art. 1 ust. 1 w związku z art. 2 ust. 2 pkt 3 umowy polsko-ukraińskiej) przewiduje przecież uwzględnienie jako okresów składkowych okresów zatrudnienia za granicą (w więc także w Ukrainie) osób, które w tym czasie nie były obywatelami polskim, jeżeli osoby te powróciły do kraju po 22 lipca 1944 r. i zostały uznane za repatriantów (art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy emerytalnej), za wyjątkiem sytuacji, w której z tytułu uwzględnienia tych okresów jest wypłacane świadczenie z instytucji zagranicznej (art. 9 in fine ustawy emerytalnej).

Można więc uznać, jak uczynił to Sąd II instancji, że niewypłacanie świadczenia przez instytucję zagraniczną (w okolicznościach faktycznych sprawy ukraińskiej) powoduje, że w przypadku ubiegania się o prawo do polskiej emerytury

organ rentowy jako instytucja właściwa winien ustalić prawo i obliczyć wysokość tego świadczenia wyłącznie na podstawie okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem, które on stosuje, to jest z uwzględnieniem art. 6 ust. 1 pkt 9 w związku z art. 9 pkt 1 ustawy emerytalnej.

Nie są więc uzasadnione kasacyjne zarzuty naruszenia art. 6 ust. 1 pkt 9 w związku z art. 9 pkt 1 ustawy emerytalnej oraz art. 12 ust. 1 i art. 15 umowy polsko-ukraińskiej.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji, a o kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.). [a.ł]

DS